

Handleiding Les 1

Vooraf

Deze schrijfles is dit jaar de eerste waarin leerlingen oefenen in het genre *beschrijven*. Het is een *ervaarles*, waarin ze vooral ervaren wat iets een goede beschrijving maakt. Na deze *ervaarles Beschrijven* volgen later nog een *instructieles Beschrijven* en een *oefenles Beschrijven*.

Nieuwsbegriponderwerp

Deze les sluit niet aan bij het Nieuwsbegriponderwerp Syrië, omdat twee weken geleden al een schrijftaak is geweest bij een ander land in crisis: Egypte. Nieuwsbegrip hangt liever niet te veel schrijflessen op aan zware situaties.

Schrijftaak

De ervarles bestaat uit twee lessen.

1. In les 1 beschrijven leerlingen een van hun schoenen. Daarna doet u hardop denkend voor met een van de teksten hoe u de bijpassende schoen zoekt. Enkele leerlingen doen vervolgens hetzelfde. Op deze manier merken alle leerlingen wanneer een beschrijving goed of juist minder sterk is.
2. In les 2 bespreekt u met de leerlingen waaraan een goede beschrijving moet voldoen. Daarna herschrijven ze hun tekst, worden de teksten willekeurig verdeeld en leggen alle leerlingen de ontvangen tekst bij wat ze denken dat de bijbehorende schoen is. U bespreekt wat de leerlingen geleerd hebben, rondt tot slot de les af en de leerlingen bergen hun tekst op in hun map.

Tip: Is het een gymdag, dan kunt u de lessen ook prima doen met gym schoenen!

Vorbereiding

- Lees vooraf beide lessen door.
- Houd er rekening mee dat u tijdens deze les alle geschreven teksten verzamelt. Wanneer leerlingen op de computer werken kan het printen even tijd kosten. Aan de andere kant heeft op de computer werken wel een voordeel omdat leerlingen elkaars beschrijvingen (en schoenen) dan niet kunnen herkennen aan het handschrift.

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad 1.
- Regel dat de leerlingen bij les 2 dezelfde schoenen aanhebben als in les 1!

OPDRACHT 1

Waarom ga je schrijven: om iets terug te vinden

1. Vertel de leerlingen dat ze vandaag leren hoe je een goede beschrijving kunt maken. Wanneer heb je een goede beschrijving nodig? Bijvoorbeeld als je iets bent kwijtgeraakt. In een zwembad (of bowlingbaan enz.) kun je wel eens je schoenen kwijttraken. Dan moet je kunnen beschrijven hoe ze er uitzien.

2. Laat twee leerlingen een kort rollenspel spelen: de een is zijn/haar schoenen kwijtgeraakt en belt de ander: de badmeester/juffrouw. Geef de badmeester/juffrouw opdracht zoveel mogelijk vragen stellen over de kenmerken van de schoen.

OPDRACHT 2 Wat voor tekst schrijf je en voor wie: een beschrijving van je schoen die kwijt is.

Neem met de leerlingen de instructie door en laat hen de beschrijving maken. Geef de leerlingen hiervoor vijf à tien minuten. Verzamel daarna de geschreven teksten.

OPDRACHT 3 Uitproberen: schoenen bij beschrijvingen zoeken 1

1. Laat alle leerlingen een van hun schoenen op een rij in het lokaal zetten.
2. Neem uit de verzamelde teksten een sterke tekst, dus een tekst die informatief (kleur, maat, materiaal) en samenhangend genoeg is om er snel de juiste schoen bij te vinden. Doe voor hoe u met deze tekst op zoek gaat naar de bijpassende schoen. Doe dit door hardop te denken: 'mijn schoen is wit, dus ik zoek nu alle witte schoenen. Hm, is dit wit of beige...' Enzovoort.
3. Laat enkele leerlingen op dezelfde manier op zoek gaan naar de schoen die bij een beschrijving past. Laat hen zo veel mogelijk hardop denken. Vraag de andere leerlingen goed op te letten hoe het zoeken gaat.

OPDRACHT 4 Leren: wat kun je verbeteren?

1. Laat enkele leerlingen kort vertellen over wat hen opviel. Wat hebben ze kunnen leren over een goede beschrijving?
2. Laat alle leerlingen daarna opschrijven wat belangrijk is in een beschrijving.

Terugkijken

Bespreek: wat hebben we geleerd over beschrijvingen? En waarom doen we deze les? (Beschrijvingen kunnen maken is belangrijk. Bijvoorbeeld als je iets kwijt bent.) In de volgende les gaan we verder met leren hoe je een goede beschrijving maakt.

Afronding

Rond de les af met het maken van afspraken over het eventueel printen en bewaren van de teksten. Vertel de leerlingen dat ze in de volgende les meer leren over beschrijvingen maken.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Voor iedere leerling schrijfofdracht 2.
- Houd er rekening mee dat u tijdens deze les alle geschreven teksten verzamelt. Wanneer leerlingen op de computer werken kan het printen even tijd kosten. Aan de andere kant heeft op de computer werken wel een voordeel omdat leerlingen elkaars beschrijvingen (en schoenen) dan niet kunnen herkennen aan het handschrift.

Vooraf

Kies uit de in les 1 geschreven teksten een aantal goede beschrijvingen: met verschillende kenmerken van de schoen, met kenmerken waarin de schoen zich onderscheidt van andere schoenen, met informatie goed gegroepeerd, met informatie in een logische volgorde, met goed geformuleerde zinnen, weinig spelfouten enzovoort.

OPDRACHT 5 Klassengesprek

Houd een klassengesprek:

- Herinner de leerlingen aan les 1. Wat hebben ze toen gedaan?
- Welke vragen zou de meneer/mevrouw van het zwembad stellen? Stimuleer de leerlingen met verschillende categorieën te noemen die relevant zijn als je een schoen beschrijft: kleur, maat, veters, soort schoen enz. Zet deze categorieën op het bord.
- Wat weten we nog meer over goede beschrijvingen? Je noemt juist die dingen waarin je schoen verschilt van een andere; je zet alles wat bij één categorie hoort bij elkaar; je zet alle informatie in de goede volgorde: het belangrijkste eerst.
- Bespreek de teksten die u na les 1 uitgekozen hebt. Waarom zijn die zo goed? Dit kunnen verschillende tekstkenmerken zijn, kijk hiervoor in deze leshandleiding bij 'Vooraf'.

OPDRACHT 6 Herschrijven: je definitieve beschrijving maken

1. Leerlingen herschrijven hun tekst in een andere vorm: een e-mail aan het zwembad. De leerlingen krijgen de aanhef, inleiding en groet van de e-mail en vullen hun beschrijving in.
2. Verzamel hierna alle geschreven teksten.

OPDRACHT 7 Uitproberen: schoenen bij beschrijvingen zoeken 2

1. De leerlingen zetten allemaal weer een van hun schoenen op een rij.
2. Deel de geschreven teksten willekeurig uit. Elke leerling leest de ontvangen tekst, zoekt de goede schoen erbij en legt de beschrijving bij de schoen waar hij bij hoort.
3. Laat de leerlingen daarna onderling bespreken hoe het verliep. Liggen alle teksten bij de goede schoenen? Zo niet, waaraan ligt dat?

OPDRACHT 8 Terugkijken: het schrijven bespreken

Bespreek met de leerlingen:

- Wanneer kan het ook nuttig zijn een beschrijving te maken? (als je een huisdier kwijt bent, als je iets op je verlanglijstje wilt zetten, als je iemand om een boodschap stuurt etc.)
- Waar zou je op letten als je je jas kwijt bent geraakt en je wilt je jas beschrijven?

Afronding

Laat de leerlingen de opdrachten en (een kopie van) hun werk opbergen in hun map. Geef de leerlingen een compliment voor hun inzet.